

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-57>

**THE GLOBAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
IN THE PROJECTION OF THE WAR IN UKRAINE**

**ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
В ПРОЕКЦІЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ**

Krasnikova O. V.

*PhD in Law,
Associate Professor at the Department
of Maritime Law
National University
«Odessa Maritime Academy»
Odessa, Ukraine*

Краснікова О. В.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри морського права
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна*

Під час сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2015 року у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі Сталого розвитку. В результаті цього заходу був ухвалений документ «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», в якому міститься 17 Цілей Сталого Розвитку та 169 завдань. Фактично, це план для досягнення спільного кращого майбутнього, якого прагнуть для усіх націй без винятків. Серед Цілей визначені: подолання бідності та голоду, міцне здоров'я та якісна освіта, гідна праця для людини та можливість економічного зростання, гендерна рівність та зменшення соціальної нерівності, доступна та чиста енергія, чиста вода, належні санітарні умови, інновації та інфраструктура, боротьба зі зміною клімату, відповідальне споживання ресурсів і збереження морських ресурсів та екосистем суші, мир та справедливість, сталий розвиток міст і громад, партнерство заради сталого розвитку [1].

На підтримку досягнень вказаних Цілей ООН та результатів їх адаптації, але враховуючи особливості розвитку нашої країни, у 2019 році Президент України видав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». У грудні 2020 року Кабінет Міністрів України підтвердив, що необхідність досягнення Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) враховується у процесі формування та реалізації державної політики України. Таким чином, ЦСР в нашій країні стали орієнтирами для розробки програмних та прогнозних документів на державному рівні.

Коли Україна приєдналася до міжнародних зусиль у досягненні ЦСР, розпочався широкий інклюзивний процес їх впровадження в нашій державі. Кожна глобальна мета була адаптована до конкретних умов українського розвитку, що призвело до створення національної стратегії досягнення ЦСР, яка включає вісімдесят шість завдань. Ці завдання спрямовані на розвиток країни та разом зі звітними показниками для їхнього відстеження і цільовими орієнтирами були описані у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Ця система стала основою для комплексного моніторингу прогресу нашої держави у досягненні ЦСР [2].

Але у сучасний період світові лідери все більше звертають увагу на те, що війна в Україні викликала значні зміни в уявленнях про концепцію сталого розвитку як глобального руху. Перші місяці після повномасштабного вторгнення на територію нашої країни продемонстрували глобальну кризу в забезпеченні деяких ЦСР. Наприклад, така авторитетна організація, як ООН, виявилася нездатною ні запобігти нападу, ні зупинити країну-агресора, яка, до речі, є членом одного із її головних органів. Більш того, вона є постійним членом органу ООН, що безпосередньо має забезпечувати мир та стабільність у світі! Ця ситуація загострила питання про реформування цієї Організації.

Крім того, такі першочергові Цілі, як боротьба з голодом і бідністю, напряму залежні від війни. Перед початком вторгнення Україна успішно просувалася у досягненні п'ятнадцяти ЦСР, та особливо вдалим був прогрес у зменшенні бідності. Аналіз за 2021 рік показав, що рівень бідності в Україні знизився на п'ятнадцять процентів впродовж трьох років. Проте, як і прогнозувала ПРООН, ці позитивні тенденції швидко змінилися і сьогодні майже дев'яносто процентів населення нашої країни опинилися під загрозою бідності або стали вразливими до неї [3].

Відомо, що Україна займає друге місце у світі по експорту зернових культур, а також входить у десятку експортерів олійних товарів. Бойові дії, блокування українських портів, обстріли зернових терміналів зупинили поставки зерна з України, що погрожувало спалахом голоду у країнах, які фактично залежали від поставок українського зерна.

Проте, сумісні зусилля українських дипломатів і мирових лідерів підтримали та запустили «Чорноморську зернову ініціативу», яка забезпечила продовольчу безпеку у країнах, що потребували постачання такої продукції. Ця ініціатива з безпечного транспортування харчових продуктів та, зокрема, зерна, з наших портів представляє

собою дві окремі угоди між Україною та ООН та між росією та ООН за участю Туреччини в обох договорах.

Спроба росії вплинути на експорт зерна шляхом ескалації бойових дій на Чорному морі призвели до фактичного зменшення російського флоту, що дало можливість Україні вивозити свою сільськогосподарську продукцію новим коридором.

Наступні Цілі щодо якісної освіти, міцного здоров'я та благополуччя, вільний доступ до енергоресурсів також є залежними від військового конфлікту. Обстріли мирних українських міст зупинили навчання у школах, зупинили роботу підприємств, так як для збереження свого життя громадяни прямували у бомбосховища.

Колись дуже впливові міжнародні об'єднання, зокрема Комітет Червоного Хреста, ОБСЄ та МАГАТЕ, виявилися нездатними протистояти викликам, що з'явилися під час війни. Нагадаємо, що представники Червоного Хреста не змогли повною мірою допомогти мешканцям Маріуполя, які відчували гуманітарну кризу та потребували медикаментів, продовольчих товарів або евакуації під час наступу, бомбардування та окупації міста російськими військами. Не зміг Комітет зупинити і викрадення російською владою українських дітей.

В першій рік війни була захоплена Запорізька атомна станція. Організація МАГАТЕ належним чином не реагувала на попередження та вимоги української влади повернути їй контроль над небезпечним об'єктом інфраструктури та розмінувати його. Це, фактично, стало потуранням шантажу з боку росії підірвати станцію. Якщо це станеться, наслідки такого акту будуть жахливими для людей та екології та можуть мати довготривалий ефект.

У 2023 році російські війська підірвали та зруйнували греблю Каховської гідроелектростанції. Це призвело до затоплення багатьох українських міст, загибелі людей, тварин та рослин, що викликало масштабну екологічну катастрофу. Було знищено врожаї, затоплено державний завод осетрових риб, неподалік Нікополя зруйновано залізничне полотно. Каховська трагедія – це акт екоциду, міжнародний злочин та, безумовно, регрес та рух у протилежний бік від Цілії сталого розвитку. Знадобиться мобілізація значних ресурсів для відшкодування спричинених збитків та втрат житлово-комунального сектора, сільського господарства, промисловості, транспорту, енергетики та екології.

Неможна заперечувати і той факт, що війна на території двох чорноморських країн, яка триває вже третій рік, впливає на екологію Чорного моря. Екосистеми суші, що пов'язані з морськими, також

зазнають негативного впливу. Проте наслідки для екосистем, природокористування, виробництва та відповідального споживання, ймовірно, будуть відчутні нами у найближчому майбутньому.

Отже, війна в Україні викликає необхідність перегляду не тільки локальних завдань та індикаторів, що стосуються Цілей сталого розвитку для нашої країни, але кристалізує актуальність корегування механізмів досягнення Цілей і у світовому масштабі. В національних рамках у співпраці з Програмою розвитку ООН було проведено серію стратегічних сесій за участю представників центральних органів виконавчої влади та державних установ України. Результатом цих зустрічей стали пропозиції щодо внесення змін до локальних завдань та індикаторів. Для того, щоб активізувати процес їх адаптації до конкретних умов в нашій країні та з метою забезпечення координації імплементації ЦСР на міжвідомчому рівні, був створений відповідний орган. Постановою КМУ від 29.08.2023 р. затверджено Положення про міжвідомчу робочу групу з питань забезпечення досягнення ЦСР, де визначено її статус та посадовий склад [4].

Незважаючи на значні руйнування інфраструктури та природних екосистем, мільйони вимушених українських переселенців і значне падіння економіки, Україна має рішучість продовжувати шлях для досягнення окреслених Цілей сталого розвитку.

Література:

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Accepted on the seventieth celebration anniversary of the United Nations Organization. New York, 25-27 September, 2015. A/RES/70/1. URL : <https://sdgs.un.org/2030agenda>
2. Цілі Сталого Розвитку та Україна (дата звернення 22.03.2024) URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
3. Цілі сталого розвитку невід’ємна частина Плану відновлення України. UNDP (26.09.2022 р.) URL : <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/tsili-staloho-rozvytku-nevidyemna-chastyna-planu-vidnovlennya-ukrayiny>
4. Координація імплементації Цілей сталого розвитку (дата звернення 22.03.2024) URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>